

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. februar 2008

J.nr.: 323-0001

Indberetning januar 2008

Politiske forhold.

Landsstyreformandens nytårstale.

Som det er fast tradition, holdt Landsstyreformand Hans Enoksen en TV transmitteret nytårstale den 1. januar 2007. Der er indberettet særskilt til Statsministeriet om landsstyreformandens nytårstale, som i sin helhed kan læses på Grønlands Hjemmestyres hjemmeside www.nanoq.gl på adressen:

http://www.nanoq.gl/Groenlands_Landsstyre/Landsstyrets_Sekretariat/Nyheder/2008_Nyt_aarstale.aspx.

Ekstraordinær landstingssamling.

Der er indberettet særskilt om landstingets ekstraordinære samling den 18. januar 2008 hvor der blev valgt ny formand og nyt formandskab i landstinget. Ruth Heilmann (Siumut) blev valgt som ny formand for Grønlands Landsting.

Vælgerundersøgelse.

HS Analyse har for avisen Sermitsiaq gennemført en vælgerundersøgelse i perioden oktober til december 2007. Ifølge Sermitsiaq ville et landstingsvalg nu medføre, at Siumut mister to mandater og at landsstyrekoalitionen mellem Siumut og Atassut dermed mister flertallet i Landstinget.

Ifølge vælgerundersøgelsen vil Siumut gå fra ti til otte mandater i Landstinget, mens koalitionspartneren Atassut fastholder sine seks mandater. Dermed mister Siumut og Atassut flertallet i Landstinget, der har 31 medlemmer.

Siumuts tilbagegang modsvares af en fremgang for de to store oppositionspartier Demokraterne og Inuit Ataqatigiit, som begge ifølge undersøgelsen står til en fremgang på 1 mandat - fra syv til otte landstingsmedlemmer.

Kandidatforbundets Parti fastholder ifølge undersøgelsen sit ene mandat i Landstinget.

Resultat af landstingsvalg 2005 og vælgerundersøgelse ultimo 2007

Parti	2005	2007	+/-
Atassut	6	6	0
Demokraterne	7	8	+1
Inuit Ataqatigiit	7	8	+1
Kandidatforbundets Parti	1	1	0
Siumut	10	8	-2
I alt	31	31	

Ellen Christoffersen (Atassut) træder ud af Grønlands Landsting.

Tidl. MF og medlem af Grønlands Landsting siden 2002 Ellen Christoffersen (Atassut) meddelte den 7. januar 2008, at hun træder ud af Grønlands Landsting for bedre at kunne koncentrere sig om sin familie og sit arbejde i Grønlands Turist- og Erhvervsråd. Ellen Christoffersen afløses i landstinget af Kristian Jeremiassen (Atassut).

Landsstyreformand Hans Enoksen fortsætter som formand for partiet Siumut.

Landsstyreformand Hans Enoksen har siden 2001 været formand for partiet Siumut, som er det største politiske parti i Grønland. Partiet vedtog under det sidste landsmøde at ændre metoden for valg af partiformand, således at formanden nu vælges ved urafstemning blandt partiets medlemmer. En sådan urafstemning fandt sted den 23. januar 2008, hvor 3 kandidater var opstillet:

- Landsstyreformand Hans Enoksen
- Landsstyremedlem Aleqa Hammond
- Borgmester og landstingsmedlem Vittus Mikaelson

Siumut oplyser, at urafstemningen omfattede 1531 stemmer. Blandt de afgivne stemmer gik 53,6 % til Hans Enoksen, 42,3 % til Aleqa Hammond og 4,1 % til Vittus Mikaelson.

I en kommentar til valgresultatet siger Hans Enoksen bl.a. "Mange har sagt, at jeg kun er valgt af bygdeboere, fordi jeg selv kommer fra en bygd. Men nu har folk vist, at dette ikke er korrekt /.../ Jeg synes, at det er min stærkeste side, at jeg kan have kontakt med alle mennesker. Uanset om personen er politiker eller ej. Det er nok derfor, at det har været svært for mine konkurrenter at vinde over mig."

Revurdering af reform af enspriser på el og vand i Grønland.

På landstingets forårssamling 2004 blev det vedtaget, at ensprissystemet på el og vand fra 1. januar 2005 gradvist skal udfases. Der er i Grønland på en række infrastrukturydelser enspriser, dvs. at borger eller kunde betaler samme enhedspris uanset vedkommendes bosted og omkostningerne lokalt til at stille infrastrukturydelserne til rådighed.

Ensprisreformen indebærer, at priserne på el og vand i højere grad skal afspejle de reelle produktionsomkostninger på det enkelte bosted. Der er truffet beslutning om en overgangsperiode frem til 2009.

Landsstyret tilkendegav ved ensprisreformen, at den bl.a. tilsigter at synliggøre det reelle omkostningsgrundlag, mindske tilskudssystemet og skabe mere gennemskuelige tilskud, tilskynde virksomheder til at lokalisere sig, hvor el og vand er billigt og forbedre betingelserne for vækst og beskæftigelse i vækstcentrene til gavn for hele landet.

I forlængelse af genvalget af Landsstyreformand Hans Enoksen som formand i Siumut samt landsstyreformandens nytårstale har Hans Enoksen tilkendegivet, at der skal ske en revurdering af ensprisreformen på el- og vandområdet. Hans Enoksen udtaler bl.a. til KNR's radioavis den 23. januar 2008, at " - nu hvor vi er midten af processen, må jeg erkende at beslutningen om ændringen af ensprissystemet ikke er fuldt ud retfærdig, og konsekvensen bæres af befolkningen i bygderne og yderdistrikterne. Vi skal revurdere prisændringerne, og vi skal nok få det bragt i orden. Da vi nu lever i et samfund, hvor vi sammen bærer byrderne, så skal pengene findes i samfundet."

Også koalitionspartneren Atassut har fremsat ønske om en revurdering af ensprisreformen. Partiet Inuit Ataqatigiit har tilkendegivet, at man gerne vil medvirke til en revurdering af ensprisreformen og rette op på skævheder, men partiet vil ikke være med til "...at rulle tingene fuldstændig tilbage så vi er tilbage ved udgangspunktet", siger formand i IA Kuupik Kleist.

Besættelse af nyoprettede stillinger som departementschef i Grønlands Hjemmestyre.

I forlængelse af tidligere indberetninger, senest min indberetning for december 2007, pågår der i hjemmestyrets centraladministration en organisationsomlægning, hvor der under de enkelte landsstyremedlemmer oprettes et departement.

Grønlands Hjemmestyre oplyste den 24. januar 2008, at Grønlands Hjemmestyres nuværende administrerende direktør Kaj Kleist er blevet udnævnt til departementschef i Landsstyreformandens Departement fra den 1. februar 2008. På et møde den 30. januar 2008 besluttede landsstyret at besætte de øvrige stillinger som departementschef, bortset fra stillingen i Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked, hvor genopslag af stillingen vil finde sted¹.

Samtlige nyansatte departementschefer kommer fra en stilling på direktørniveau i hjemmestyrets centraladministration, idet dog tidl. landsstyremedlem for trafik Steffen Ulrich-Lyng (Siumut) ansættes som departementschef på området for infrastruktur, klima og miljø. Steffen Ulrich-Lyng har i en årrække forud for denne ansættelse været direktør i arbejdsgiverorganisationen ILIK.

Erhverv og Økonomi.

¹ Grønlands Hjemmestyres orientering om besættelse af departementschefstillingerne kan ses på hjemmestyrets hjemmeside på adressen http://www.nanoq.gl/Groenlands_Landsstyre/Landsstyrets_Sekretariat/Nyheder/2008_jan_Departementchefer.aspx.

Ledigheden i 1. - 3. kvartal 2007.

Grønlands Statistik har den 4. januar 2008 udgivet en ledighedsstatistik for 1. – 3. kvartal 2007. Det fremgår af publikationen, at antallet af ledige i gennemsnit pr. måned svarer til 5,5 pct. af den potentielle arbejdsstyrke i 3. kvartal 2007 mod 5,7 pct. i 3. kvartal 2006.

Ledigheden er ujævnt fordelt mellem byerne og varierer mellem et niveau på 10 – 12 % i byer som Tasiilaq, Illoqqortoormiut, Kangaatsiaq og Aasiaat og under 3 % i byer som Sisimiut, Ilulissat og Qeqertarsuaq. I Nuuk er ledigheden opgjort til 4,3 %.

Den potentielle arbejdsstyrke i Grønland er opgjort til ca. 27.800 personer. Der er gennemgående en højere ledighed blandt mænd end blandt kvinder i den potentielle arbejdsstyrke.

Offentlige finanser.

Grønlands Statistik oplyser den 24. januar 2008 i publikationen *Offentlige finanser 2006*² bl.a., at Grønlands samlede offentlige forvaltning og servicesektor i 2006 afholdt udgifter for 7,9 mia. kr. Det er det en stigning på 5,9 % i forhold til 2005.

Udgifter til social beskyttelse udgør det største område under offentlig forvaltning og service. I 2006 var udgiftsniveauet 2,1 mia. kr., svarende til 26 % af de offentlige udgifter.

Det næststørste udgiftsområde er undervisning. I 2006 var udgiftsniveauet 1,5 mia. kr., svarende til 19 % af de offentlige udgifter.

En samlet oversigt over de offentlige udgifter i Grønland i 2006 er gengivet nedenfor:

Funktionel fordeling af drifts- og kapitaludgifter i offentlig forvaltning og service.
Årets priser

	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. kr.				
Udgifter i alt	7.466	7.446	7.459	7.473	7.916
Overordnede offentlige tjenester	1.250	1.288	1.258	1.256	1.378
1 Generelle offentlige tjenester	789	819	802	798	883
2 Forsvar	255	260	220	228	231
3 Offentlig orden og sikkerhed	206	209	235	230	264
Økonomi og miljø	1.280	1.206	1.156	1.097	1.098
4 Økonomiske anliggender	1.147	1.020	1.033	1.000	981
5 Miljøbeskyttelse	133	186	123	98	117
Samfundsmæssige og sociale forhold	4.592	4.601	4.689	4.764	5.074
6 Boliger og offentlige faciliteter	226	273	256	297	301
7 Sundhedsvæsen	864	866	898	913	944
8 Fritid, kultur og religion	352	313	277	257	277
9 Undervisning	1.266	1.268	1.348	1.375	1.477
10 Social beskyttelse	1.883	1.881	1.910	1.922	2.074
Andre poster	344	351	355	356	367
11 Ikke-funktionsfordelte udgifter	344	351	355	356	367

² Publikationen kan i sin helhed ses på Grønlands Statistiks hjemmeside www.statgreen.gl på adressen <http://www.statgreen.gl/dk/publ/offfin/07-2offa.pdf>.

På indtægtssiden steg de samlede offentlige indtægter med 261 mio. kr. til 8,3 mia. kr. i 2006. Det svarer til en stigning på 3,3 %. Det skyldes primært flere indtægter personlige indkomstskatter. Indtægten fra andre løbende overførsler udgjorde 4,1 mia. kr. i 2006. Det drejer sig primært om bloktilskud fra Danmark, men også EU's betaling for fiskerilicenser i grønlandske farvande, statens bidrag til miljøforbedringer og Grønlands andel af Nationalbankens overskud.

Overskuddet på de offentlige finanser var på 383 mio. kr. i 2006.

De samlede offentlige investeringer i 2006 er opgjort til 584 mio. kr., svarende til en stigning på 27,6 % i forhold til 2005. Stigningen i de faste nyinvesteringer samt køb og salg af ejendomme skete overvejende i den kommunale sektor.

Ordinær generalforsamling i Royal Greenland A/S.

Jf. min indberetning for december 2007, hvor jeg orienterede om årsresultatet i det hjemmestyreejede selskab Royal Greenland A/S, har selskabet den 28. januar 2008 afholdt ordinær generalforsamling.

Fra generalforsamlingen kan det oplyses, at Royal Greenland A/S og landsstyret nu er enige om at skrinlægge planer og initiativer til privatiseringer i virksomheden. Bestyrelsesformand Peter Grønvold Samuelsen udtalte bl.a., at selskabet i forståelse med ejerne bevidst har fravalgt at beskæftige sig med hel eller delvis privatisering af virksomheden. man vil i stedet fokusere på at styrke selskabets økonomiske fundament og sikre selskabets overlevelse i det lange løb. Bestyrelsesformanden vil dog ikke udelukke, at det måske kan komme på tale igen engang. På lang sigt.

Landsstyremedlem for Fiskeri, Fangst og Landbrug Finn Karlsen (Atassut) bifaldt de tiltag virksomheden gør for at øge indtjeningen og samtidig følge med i globaliseringen. Han understregede at Royal Greenland skal opprioritere uddannelsen af grønlandske ledere for at imødekomme grønlandiseringen og kravet om, at nye chefer skal kunne forstå og tale grønlandsk. Det er et krav, der er vigtigt for at kunne forstå samfundet og befolkningens indre liv, sagde Finn Karlsen.

Der blev ikke foretaget ændringer i bestyrelsens sammensætning.

Nye mineprojekter undervejs.

Råstofdirektoratet har den 11. januar 2008 på Grønlands Hjemmestyres hjemmeside www.nanoq.gl sammenfattet en status for de aktuelt mest lovende projekter for udnyttelse af mineraler i Grønlands undergrund. Det oplyses, at efterforskningsaktiviteterne i Grønland aktuelt er på det højeste niveau nogen sinde. Antallet af efterforskningstilladelser er steget til 77, hvilket er tæt på en fordobling i løbet af godt et år.

Råstofdirektoratet vurderer, at der er gode muligheder for åbning af 5 nye miner i de kommende 5 år. Det skønnes at beskæftigelsen i minesektoren i så fald vil stige til 1.500 medarbejdere, ansat direkte i minerne.

De mest lovende projekter er:

- Molybdænforekomsten ved Ittoqqortoormiit. Der forventes ca. 600 ansatte i anlægsfasen og 300 - 400 når minen starter. Produktionen vil tidligst kunne starte i 2012.
- Bly og zink forekomsten i Maarmorilik. Der forventes ca. 110 ansatte med forventet produktionsstart i 2008/2009.
- Rubinforekomsten ved Qeqertarsuatsiaat. Der forventes ca. 40 ansatte. Produktionen vil tidligst kunne starte i 2009/2012.
- Eudialytforekomst³ mellem Qaqortoq og Narsaq. Der forventes ca. 80 ansatte. Produktionen forventes startet i 2010.
- Diamantforekomst ved Sarfartooq. Der forventes 300 - 500 ansatte, alt afhængig af den videre efterforskning. Produktionsstart kan tidligst komme på tale om 3 - 4 år.

De nuværende miner er guldminen i Nanortalik Kommune og olivinbruddet i Fiskefjord i Maniitsoq Kommune.

Andet.

World Winter Cities.

Grønlands hovedstad Nuuk var i dagene 17.-20. januar 2008 vært for "World Winter Cities Conference for Mayors". Konferencen er omtalt i min indberetning for juni-juli 2007.

Konferencen havde ca. 200 deltagere fra Nuuk, Anchorage i Alaska, Tromsø i Norge, Maardu i Estland, Kaunas i Letauen, Sapporo i Japan samt repræsentanter fra fire byer i Kina. Repræsentanter fra Canada og Rusland måtte sende afbud.

³ Eudialyt er et mineral som blandt andet indeholder grundstofferne tantal, niob og zirkonium.

Hovedtemaet for konferencen for borgmestre i vinterbyerne var klimaændringer i Arktis. I en fælles deklARATION fra borgmesterkonferencen tilslutter vinterbyerne sig at ville arbejde for at modvirke menneskeskabte klimaforandringer samt for nedbringelse af CO₂ udslip.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller